

บทบาทครูในการส่งเสริมการตระหนักรู้ทางสังคมของเด็กวัยอนุบาล

Teachers' Roles in Promoting Social Awareness Among Preschoolers

ศศิลักษณ์ ขยันกิจ^{1*} และวิมลสิริ พรหมด้าว²

^{1*}ผู้ประพันธ์บรรณกิจ สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
อีเมล: sasilak.k@chula.ac.th

²สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
อีเมล: 6480165227@student.chula.ac.th

Sasilak Khayankij^{1*} and Wimolsiri Phromdaow²

^{1*}Corresponding Author, Early Childhood Education, Department of Curriculum and Instruction, Faculty of Education, Chulalongkorn University, Email: sasilak.k@chula.ac.th

²Early Childhood Education, Department of Curriculum and Instruction, Faculty of Education, Chulalongkorn University, Email: 6480165227@student.chula.ac.th

Received: December 21, 2023 / Revised: February 20, 2024/ Accepted: April 02, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาบทบาทครูในการส่งเสริมการตระหนักรู้ทางสังคมของเด็กวัยอนุบาล ใน 2 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการสร้างปฏิสัมพันธ์ทางบวกในห้องเรียน และ 2) ด้านการจัดการเรียนรู้ ตัวอย่าง คือ ครูอนุบาลในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี เขต 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 113 คน โดยใช้วิธีการเลือกแบบโควต้า เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามครูอนุบาล วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ หาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการวิจัย พบว่า บทบาทครูในการส่งเสริมการตระหนักรู้ทางสังคมของเด็กวัยอนุบาลในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($M = 4.22, SD = 0.37$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า 1) ด้านการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก ($M = 4.23, SD = 0.41$) โดยองค์ประกอบทั้ง 2 ด้าน อยู่ในระดับมากด้วยเช่นกัน ประกอบด้วย การสนทนา ($M = 4.03, SD = 0.49$) และการจัดกิจกรรม ($M=4.36, SD = 0.45$) และ 2) ด้านการสร้างปฏิสัมพันธ์ทางบวกในห้องเรียน อยู่ในระดับมาก ($M=4.20, SD=0.43$) โดยองค์ประกอบทั้ง 2 ด้าน อยู่ในระดับมากด้วยเช่นกัน ประกอบด้วย การสร้างชุมชนแห่งความดีและความห่วงใย ($M = 4.39, SD = 0.42$) และการเป็นแบบอย่าง ($M = 3.93, SD = 0.65$)

คำสำคัญ: การตระหนักรู้ทางสังคม, บทบาทครู, เด็กวัยอนุบาล

Abstract

The objective of this study is to study the roles of teachers in promoting preschoolers' social awareness in two aspects: 1) creating a positive classroom interaction, and 2) learning management. The samples included 113 preschool teachers

in schools under the Kanchanaburi Primary Education Service Area Office 2, during the 2023 academic year, selected via quota sampling. The research instrument was a questionnaire. Data were analyzed using frequency distribution, percentage, arithmetic mean, and standard deviation. The results showed that teachers' roles in promoting preschoolers' social awareness were considered to be at a high level ($M = 4.22$, $SD = 0.37$). When considering each aspect, it was found that learning management was at the high level ($M = 4.23$, $SD = 0.41$), both sub aspects were at a high level, which consisted of conversation ($M = 4.03$, $SD = 0.49$) and organizing activities ($M = 4.36$, $SD = 0.45$). Another aspect which was creating positive classroom interactions ($M = 4.20$, $SD = 0.43$), both sub aspects were at a high level, which consists of creating a good and caring classroom community ($M = 4.39$, $SD = 0.42$) and being a model ($M = 3.93$, $SD = 0.65$).

Keywords: social awareness, teachers' roles, preschoolers

บทนำ

กาญจนบุรี เป็นจังหวัดที่ประกอบด้วยความหลากหลายทางวัฒนธรรมของชนหลายเชื้อชาติ (สำนักงานจังหวัดกาญจนบุรี, 2560) ประเด็นความหลากหลาย ได้แก่ การย้ายถิ่นฐาน ความหลากหลายของเชื้อชาติ ชาติพันธุ์ การเมือง สังคม ศาสนา ภาษาและวัฒนธรรม รวมทั้งความแตกต่างระหว่างช่วงวัยนำไปสู่วิถีการดำเนินชีวิตของเด็ก (Bai et al., 2020) การดำเนินชีวิตในสภาพสังคมที่มีความหลากหลายเช่นนี้ จำเป็นต้องเรียนรู้และปรับตัวให้ทันต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน (UNICEF Canada, 2012) การตระหนักรู้ทางสังคมจึงเป็นกุญแจสำคัญต่อการพัฒนาพฤติกรรมทางสังคมของมนุษย์ให้มีความเข้าใจต่อบริบททางสังคม เพื่อให้สามารถดำเนินวิถีชีวิตในสังคมและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ได้กำหนดนโยบายในการพัฒนาคุณภาพของการจัดการศึกษาปฐมวัย โดยอาศัยความร่วมมือของทุกฝ่ายในการเตรียมความพร้อม เพื่อเป็นฐานในการพัฒนาศักยภาพของเด็กวัยอนุบาลได้อย่างเป็นองค์รวม โดยส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 พัฒนาทักษะสมองและการคิดแก้ไขปัญหาอย่างมีเหตุผล ตลอดจนมีการตระหนักรู้ทางสังคม เพื่อให้เด็กสามารถใช้ชีวิตอยู่ในสังคมที่มีความหลากหลายได้อย่างมีคุณภาพ (Kanchanaburi Primary Educational Service Area Office, Area 2, 2023)

การตระหนักรู้ทางสังคมของเด็กวัยอนุบาล (Social Awareness) คือ ความสามารถของเด็กในการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับผู้อื่น โดยมีการแสดงพฤติกรรมในลักษณะของการเคารพทางความคิด การรับรู้ความรู้สึกและความคิดของบุคคลอื่น การแสดงความเห็นใจ การเคารพในความหลากหลาย ความแตกต่างทางวัฒนธรรม และตลอดจนเบื้องหลังเดิมของผู้อื่น (Barnes, 2015; CASEL, 2020; Iowa Department of Education, 2020; Ministry of Education Republic in Singapore, 2013)

การตระหนักรู้ทางสังคมเป็นหนึ่งในสมรรถนะสำคัญของการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคม (SEL) ของ CASEL (CASEL, 2020) มีส่วนช่วยให้เด็กมีความเข้าใจในบริบททางสังคมและให้ความร่วมมือในการทำงานร่วมกับผู้อื่นที่มีความแตกต่างกันได้ดี (Ministry of Education Republic in Singapore, 2013) โดยความเข้าใจในบริบททางสังคมครอบคลุมไปถึงการรับรู้มุมมองทางความคิด อารมณ์และความรู้สึกของตนเองและผู้อื่น การแบ่งปัน การแสดงความเห็นอกเห็นใจ การรับฟังความคิดเห็นและจัดการกับความขัดแย้งอย่างประนีประนอมด้วยความเคารพ (Iowa Department of Education, 2020) ช่วยให้เด็กรู้สึกปลอดภัยและมั่นใจในตนเอง ส่งผลให้ประสบความสำเร็จในโรงเรียน (Early Childhood Community in the Commonwealth of Massachusetts, 2015) ครูอนุบาลจึงมีบทบาทสำคัญต่อการส่งเสริมและพัฒนาการตระหนักรู้ทางสังคมของเด็กวัยอนุบาล (Ho & Funk, 2018)

การศึกษางานวิจัยของ Morkel & Mclaughlin (2015) พบว่า วัฒนธรรม พื้นอารมณ์ และระดับของการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมส่งผลต่อกลยุทธ์ของครูในการส่งเสริมสมรรถนะทางอารมณ์และสังคมของเด็กวัยอนุบาล และงานวิจัยของ Dennis (2022) พบว่า เด็กวัยอนุบาลที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ที่ส่งเสริมการตระหนักรู้ทางสังคม แสดงพฤติกรรมการช่วยเหลือและแบ่งปันผู้อื่นสูงขึ้น

บทบาทครูในการส่งเสริมการตระหนักรู้ทางสังคมสำหรับเด็กวัยอนุบาล ได้แก่ การจัดสภาพแวดล้อมการจัดเตรียมสื่อและอุปกรณ์ในห้องเรียน เพื่อสร้างบรรยากาศให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน การสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีกับเด็ก ให้เด็กเกิดความรู้สึกปลอดภัย การแสดงความเห็นอกเห็นใจ เอาใจใส่และรับรู้ในสิ่งที่เด็กสื่อสารออกมาด้วยความตั้งใจ การใช้เวลาร่วมกันกับเด็กแต่ละคนอย่างสม่ำเสมอ และการแสดงออกทางอารมณ์ที่มั่นคงอยู่เสมอ (Ho & Funk, 2018)

การตระหนักรู้ทางสังคมเป็นสมรรถนะที่มีความสำคัญต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมของเด็ก นำไปสู่การมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกับผู้อื่นในสังคม ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาบทบาทครูในการส่งเสริมการตระหนักรู้ทางสังคมของเด็กวัยอนุบาลในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ซึ่งจะเป็นข้อมูลสำคัญต่อการกำหนดแนวทางในการส่งเสริมการตระหนักรู้ทางสังคมของเด็กวัยอนุบาลในห้องเรียนอนุบาลต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาบทบาทครูในการส่งเสริมการตระหนักรู้ทางสังคมของเด็กวัยอนุบาล ใน 2 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการสร้างปฏิสัมพันธ์ทางบวกในห้องเรียน และ 2) ด้านการจัดการเรียนรู้

ขอบเขตของการวิจัย

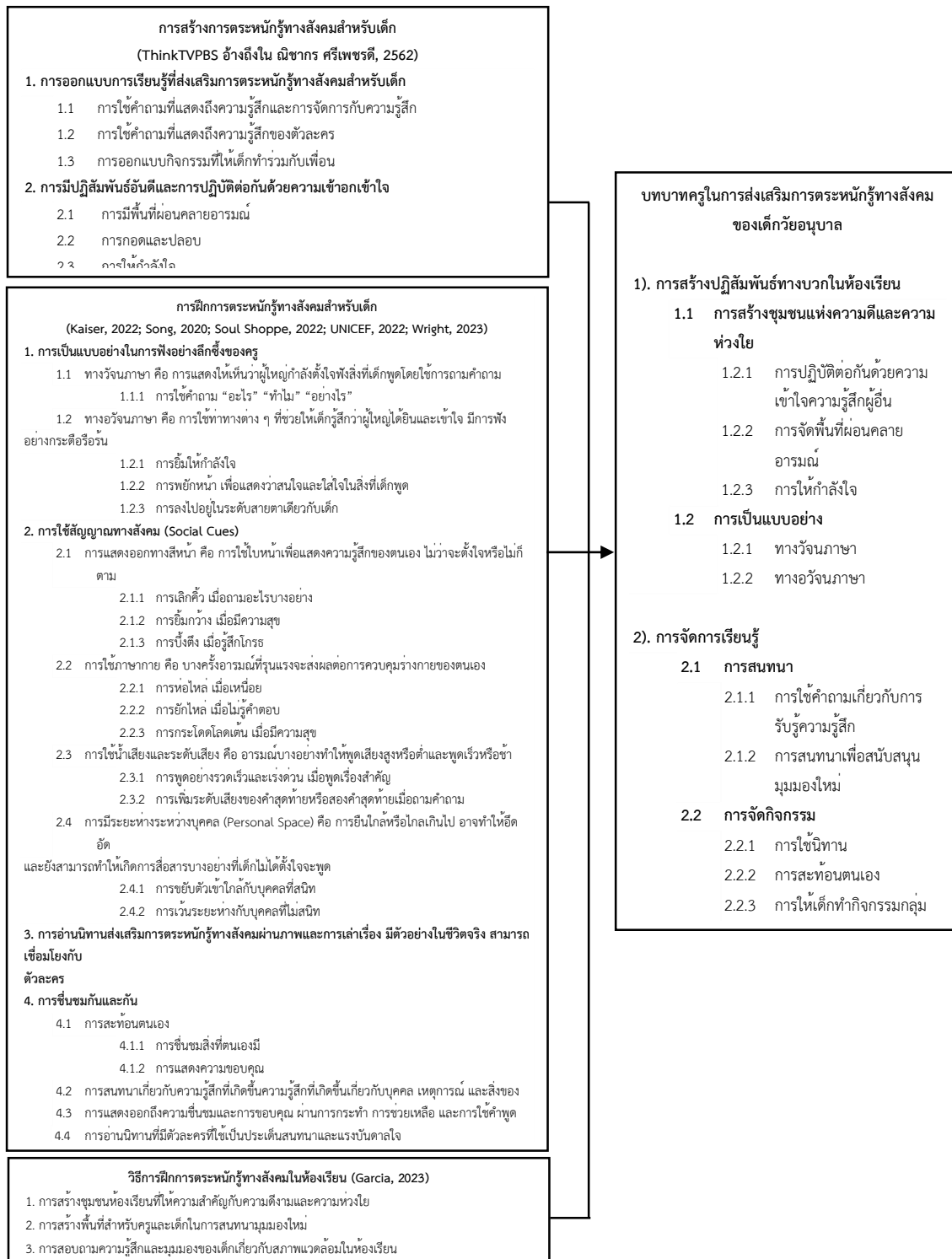
ประชากร

ครูอนุบาลในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 166 คน จาก 97 โรงเรียน

ตัวอย่าง

ครูอนุบาลในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 113 คน กำหนดขนาดตัวอย่าง โดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ Krejcie & Morgan (Krejcie & Morgan, 1970 Cited in Panarat, 2023) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95%

กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. การศึกษาข้อมูลเบื้องต้น

ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและทฤษฎีการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมของ CASEL (CASEL, 2020) การสร้างการตระหนักรู้ทางสังคมสำหรับเด็ก (ThinkTVPBS Cited in Sriphetdee, 2019) การฝึกการตระหนักรู้ทางสังคมสำหรับเด็ก (Kaiser, 2022; Song, 2020; Soul Shoppe, 2022; UNICEF, 2022; Wright, 2023) และวิธีการฝึกการตระหนักรู้ทางสังคมในห้องเรียน (Garcia, 2023) รวมทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทบาทครูในการส่งเสริมการตระหนักรู้ทางสังคมของเด็กวัยอนุบาล โดยสังเคราะห์เป็นบทบาทของครูในการส่งเสริมการตระหนักรู้ทางสังคมของเด็กวัยอนุบาล ใน 2 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการสร้างปฏิสัมพันธ์ทางบวกในห้องเรียน และ 2) ด้านการจัดการเรียนรู้

2. ประชากรและตัวอย่าง

ประชากรที่ศึกษา คือ ครูอนุบาลในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา กาญจนบุรี เขต 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 166 คน ประกอบด้วย หัวหน้ากระเจา (กลุ่มฯ 1-3) จำนวน 44 คน พนมทวน (กลุ่มฯ 1-3) จำนวน 42 คน และท่ามะกา (กลุ่มฯ 1-5) จำนวน 80 คน

ตัวอย่าง คือ ครูอนุบาลในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา กาญจนบุรี เขต 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 113 คน กำหนดขนาดตัวอย่าง โดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ Krejcie & Morgan (Krejcie & Morgan, 1970 Cited in Panarat, 2023) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95%

ผู้วิจัยกำหนดจำนวนตัวอย่าง โดยใช้วิธีการเลือกแบบโควต้า เป็นวิธีการเลือกตัวอย่างที่มีการจัดสัดส่วนตามจำนวนครูอนุบาลที่อยู่ในกลุ่มอำเภอ ได้แก่ หัวหน้ากระเจา (กลุ่มฯ 1-3) จำนวน 16 โรงเรียน 31 คน พนมทวน (กลุ่มฯ 1-3) จำนวน 16 โรงเรียน 31 คน และท่ามะกา (กลุ่มฯ 1-5) จำนวน 26 โรงเรียน 51 คน ได้จำนวนครูอนุบาลจากโรงเรียนในสังกัด จำนวน 113 คน ทั้งหมด 58 โรงเรียน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามครูอนุบาล เรื่อง บทบาทครูในการส่งเสริมการตระหนักรู้ทางสังคมของเด็กวัยอนุบาล ประกอบด้วย 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นข้อคำถามแบบเลือกตอบ จำนวน 7 ข้อ ตอนที่ 2 บทบาทครูในการส่งเสริมการตระหนักรู้ทางสังคมของเด็กวัยอนุบาลมีลักษณะเป็นข้อคำถามแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ประกอบด้วย 2 ด้านจำนวน 30 ข้อ และตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิดจำนวน 1 ข้อ มีรายละเอียดการสร้างเครื่องมือวิจัย เป็นดังนี้

3.1 ศึกษาข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับทฤษฎีและบทบาทครูในการส่งเสริมการตระหนักรู้ทางสังคมของเด็กวัยอนุบาลตามกรอบแนวคิดการวิจัย เพื่อกำหนดประเด็นเนื้อหาข้อคำถาม

3.2 กำหนดโครงสร้างน้ำหนักเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โครงสร้างเนื้อหาและข้อคำถามตามกรอบแนวคิดการวิจัย

3.3 ดำเนินการสร้างแบบสอบถามครูอนุบาล เรื่อง บทบาทครูในการส่งเสริมการตระหนักรู้ทางสังคมของเด็กวัยอนุบาล โดยมีเนื้อหาเชื่อมโยงกับวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดการวิจัย

3.4 ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย โดยเสนอแบบสอบถามต่อผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน คำนวณหาค่าความตรงเชิงเนื้อหา (IOC) ของข้อคำถามเป็นรายข้อ ได้ค่าความตรงเชิงเนื้อหาเท่ากับ 0.8 แปลผลได้ว่า แบบสอบถามมีคุณภาพ สามารถนำไปใช้ได้

3.5 นำแบบสอบถามไปหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากครูอนุบาลในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 จำนวน 30 คน แล้วหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค เท่ากับ 0.94 แปลผลได้ว่า แบบสอบถามมีความเชื่อมั่นอยู่ในระดับสูงมาก (Suwatanpornkul, 2019)

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์จากสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อขออนุญาตในการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามครูอนุบาลไปยังผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 เพื่อขอความร่วมมือจากครูอนุบาลตอบแบบสอบถามออนไลน์ผ่าน Google Form ซึ่งได้รับการตอบแบบสอบถามจากครูอนุบาลจำนวน 113 คน คิดเป็นร้อยละ 100 ของการได้รับข้อมูลตอบกลับแบบสอบถาม

5. วิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถาม โดยการแจกแจงความถี่ การหาค่าร้อยละ และนำเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปแบบตารางประกอบความเรียง แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการแจกแจงความถี่ การหาค่าร้อยละ และนำเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

ตอนที่ 2 ผู้วิจัยวิเคราะห์บทบาทครูในการส่งเสริมการตระหนักรู้ทางสังคมของเด็กวัยอนุบาล โดยการคำนวณค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และนำเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปแบบตารางประกอบความเรียง ซึ่งแปลผลตามเกณฑ์ ดังนี้

ค่าเฉลี่ยคะแนน 4.51– 5.00 หมายถึง	มีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ยคะแนน 3.51 – 4.50 หมายถึง	มีการปฏิบัติในระดับมาก
ค่าเฉลี่ยคะแนน 2.51 – 3.50 หมายถึง	มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ยคะแนน 1.51 – 2.50 หมายถึง	มีการปฏิบัติในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ยคะแนน 1.00 – 1.50 หมายถึง	มีการปฏิบัติในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากข้อคำถามปลายเปิด โดยวิเคราะห์จากความถี่ นำข้อมูลไปจัดกลุ่มตามแต่ละประเด็นและนำเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปแบบการบรรยาย

ผลการวิจัย

บทบาทรูในการส่งเสริมการตระหนักรู้ทางสังคมของเด็กวัยอนุบาล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($M = 4.22$, $SD = .37$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า 1) ด้านการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก ($M = 4.23$, $SD = .41$) รองลงมา คือ ด้านการสร้างปฏิสัมพันธ์ทางบวกในห้องเรียน ($M = 4.20$, $SD = .43$) (ตารางที่ 1) เมื่อพิจารณารายด้าน สรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 1 ภาพรวมบทบาทครูในการส่งเสริมการตระหนักรู้ทางสังคมของเด็กวัยอนุบาล

บทบาทครูในการส่งเสริมการตระหนักรู้ทางสังคม ของเด็กวัยอนุบาล	<i>M</i>	<i>S.D.</i>	การแปลผล
1) ด้านการสร้างปฏิสัมพันธ์ทางบวกในห้องเรียน	(4.20)	(0.43)	มาก
1.1) การสร้างชุมชนแห่งความดีและความห่วงใย	4.39	0.42	มาก
1.2) การเป็นแบบอย่าง	3.93	0.65	มาก
2) ด้านการจัดการเรียนรู้	(4.23)	(0.41)	มาก
2.1) การสนทนา	4.03	0.49	มาก
2.2) การจัดกิจกรรม	4.36	0.45	มาก
รวม	4.22	0.37	มาก

1) ด้านการสร้างปฏิสัมพันธ์ทางบวกในห้องเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($M=4.20$, $SD=0.43$) เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละด้านย่อย พบว่า 1.1) การสร้างชุมชนแห่งความดีและความห่วงใย มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด อยู่ในระดับมาก ($M = 4.20$, $SD = 0.43$) รายการที่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด คือ การให้กำลังใจ ($M = 4.66$, $SD = 0.44$) ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การจัดพื้นที่ผ่อนคลายอารมณ์ ($M = 4.23$, $SD = 0.61$) ส่วน 1.2) การเป็นแบบอย่าง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($M = 3.93$, $SD = 0.65$) โดยทั้ง 2 รายการมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก คือ การเป็นแบบอย่างทางอวัจนภาษา ($M = 3.97$, $SD = 0.74$) มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด รองลงมา คือ การเป็นแบบอย่างทางวัจนภาษา ($M = 3.88$, $SD = 0.79$) (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์สหพหุคูณในการส่งเสริมการตระหนักรู้ทางสังคมของเด็กวัยอนุบาลด้านการสร้างปฏิสัมพันธ์ทางบวกในห้องเรียน

ประเด็นประเมิน	M	S.D.	การแปลผล
1.1) การสร้างชุมชนแห่งความดีและความห่วงใย	(4.39)	(0.42)	มาก
1.1.1) การปฏิบัติต่อกันด้วยความเข้าใจความรู้สึก ผู้อื่น	4.28	0.55	มาก
1.1.2) การจัดพื้นที่ผ่อนคลายอารมณ์	4.23	0.61	มาก
1.1.3) การให้กำลังใจ	4.66	0.44	มากที่สุด
1.2) การเป็นแบบอย่าง	(3.93)	(0.65)	มาก
1.2.1) การเป็นแบบอย่างทางวจนภาษา	3.88	0.79	มาก
1.2.2) การเป็นแบบอย่างทางอวจนภาษา	3.97	0.74	มาก
รวม	4.20	0.43	มาก

2) ด้านการจัดการเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($M = 4.23$, $SD = 0.41$) เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละด้านย่อย พบว่า 2.1) การสนทนา มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด อยู่ในระดับมาก ($M = 4.03$, $SD = 0.49$) รายการที่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด คือ การใช้คำถามเกี่ยวกับการรับรู้ความรู้สึก ($M = 4.34$, $SD = 0.52$) ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การสนทนาเพื่อสนับสนุนมุมมองใหม่ ($M = 3.73$, $SD = 0.64$) ส่วน 2.2) การจัดกิจกรรมมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด อยู่ในระดับมาก ($M = 4.36$, $SD = 0.45$) โดยทั้ง 3 รายการมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก คือ การให้เด็กทำกิจกรรมกลุ่ม ($M = 4.42$, $SD = 0.54$) มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา คือ การสะท้อนตนเอง ($M = 4.35$, $SD = 0.54$) และการใช้นิทาน ($M = 4.30$, $SD = 0.54$) (ตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์สหพหุคูณในการส่งเสริมการตระหนักรู้ทางสังคมของเด็กวัยอนุบาล ด้านการจัดการเรียนรู้

ประเด็นประเมิน	M	S.D.	การแปลผล
2.1) การสนทนา	(4.03)	(0.49)	มาก
2.1.1) การใช้คำถามเกี่ยวกับการรับรู้ความรู้สึก	4.34	0.52	มาก
2.1.2) การสนทนาเพื่อสนับสนุนมุมมองใหม่	3.73	0.64	มาก
2.2) การจัดกิจกรรม	(4.36)	(0.45)	มาก
2.2.1) การใช้นิทาน	4.30	0.54	มาก
2.2.2) การสะท้อนตนเอง	4.35	0.54	มาก
2.2.3) การให้เด็กทำกิจกรรมกลุ่ม	4.42	0.54	มาก
รวม	4.23	0.41	มาก

อภิปรายผลการวิจัย

ผู้วิจัยมีประเด็นในการอภิปรายผล แบ่งเป็น 2 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการสร้างปฏิสัมพันธ์ทางบวกในห้องเรียน

ผลการวิจัย พบว่า การสร้างปฏิสัมพันธ์ทางบวกในห้องเรียนอยู่ในระดับมาก โดยการสร้างชุมชนแห่งความดีและความห่วงใยอยู่ในระดับมาก และการให้กำลังใจอยู่ในระดับมากที่สุด แสดงให้เห็นว่า ครูอนุบาลในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ให้ความสำคัญกับการสนับสนุนด้านจิตใจและการให้แรงเสริมทางจิตใจแก่เด็ก โดยผู้วิจัยคิดเห็นว่าการชื่นชมต่อการกระทำและการให้กำลังใจต่อเด็กของครู เป็นการช่วยเหลือและการสร้างแรงจูงใจเพื่อให้เด็กมีความมุ่งมั่นต่อการเรียนรู้และมีความมั่นใจต่อตนเอง ทำให้เด็กได้เรียนรู้ข้อดีของตนเอง โดยไม่พยายามเปรียบเทียบกับผู้อื่น เมื่อทำงานร่วมกันกับเพื่อนในห้องเรียน ส่งผลให้ห้องเรียนเกิดบรรยากาศที่ทำให้เด็กรู้สึกสบายใจที่จะแบ่งปันความรู้สึก ความคิด และแสดงความสงสัยใคร่รู้ต่อการเรียนรู้ สอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามที่พบว่า ครูส่วนใหญ่จบการศึกษาจากสาขาวิชาการศึกษาศรีวิชัย และมีประสบการณ์ในการทำงานกับเด็กวัยอนุบาลอยู่ระหว่าง 5-10 ปี ครูมักกล่าวชื่นชมการกระทำที่พึงประสงค์ของเด็กและให้กำลังใจเมื่อเด็กรู้สึกผิดพลาดหรือเสียใจ รวมทั้งสร้างแรงจูงใจ โดยให้เด็กในห้องเรียนช่วยกันกำลังใจต่อกัน เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ปฏิบัติต่อกันด้วยความเข้าอกเข้าใจ ซึ่ง Mitchell (2015) นำเสนอว่า การที่ครูกล่าวชื่นชมการกระทำที่เหมาะสมของเด็ก เด็กจะเกิดความรู้สึกว่ามีคนเห็น รับรู้และเข้าใจในสิ่งที่ตนเองทำ ทำให้เด็กค่อย ๆ พัฒนาการรับรู้ความสามารถของตนเองผ่านการแสดงความห่วงใยที่ได้รับจากการชื่นชมและการให้กำลังใจของครู จึงเกิดความเชื่อมั่นในตนเอง สามารถช่วยเหลือ ดูแล และแสดงความห่วงใยต่อผู้อื่นได้ ส่งผลให้เกิดการสร้างความสัมพันธ์ในห้องเรียนที่ปฏิบัติต่อกันด้วยความรู้สึกเห็นอกเห็นใจซึ่งกันและกัน นอกจากนี้ การเป็นแบบอย่างที่ดีอยู่ในระดับมาก แต่มีค่าเฉลี่ยคะแนนต่ำกว่าด้านการสร้างชุมชนแห่งความดีและความห่วงใย รวมทั้งการใช้วัจนภาษา ผู้วิจัยคิดเห็นว่า ครูอาจมีได้ตระหนักถึงบทบาทครูในการเป็นตัวอย่างที่ดีตาม Gold Coast Health (n.d.) เสนอว่า เด็กใช้คำพูดในการสนทนาจากการเลียนแบบครู โดยครูเป็นต้นแบบในการเลือกใช้คำพูดที่สุภาพและเหมาะสมกับวัยของเด็กในชีวิตประจำวัน ดังนั้น จึงควรสร้างความตระหนักแก่ครูในฐานะตัวแบบที่เหมาะสมแก่เด็ก ในการส่งเสริมการตระหนักรู้ทางสังคม

2. ด้านการจัดการเรียนรู้

ผลการวิจัย พบว่า การจัดการเรียนรู้อยู่ในระดับมาก โดยการจัดกิจกรรมและการให้เด็กทำกิจกรรมกลุ่มอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่า ครูอนุบาลในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ให้ความสำคัญกับการให้เด็กทำกิจกรรมกลุ่ม ผู้วิจัยคิดเห็นว่าการให้

เด็กทำกิจกรรมกลุ่ม ช่วยให้เด็กได้พัฒนาทักษะทางสังคมจากการมีปฏิสัมพันธ์และทำงานร่วมกับเพื่อน ส่งผลให้เด็กเรียนรู้ที่จะยอมรับความคิดเห็นและความแตกต่างของผู้อื่น สอดคล้องกับผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม พบว่า ครูส่วนใหญ่ให้เด็กทำกิจกรรมกลุ่มร่วมกับเพื่อนในรูปแบบของกลุ่มใหญ่ กลุ่มย่อย และคู่ รวมทั้งมีการสลับหมุนเวียนสมาชิกภายในกลุ่ม และทำงานร่วมกับรุ่นพี่ และรุ่นน้องต่างระดับชั้นในโรงเรียน โดย Ali (2021) นำเสนอว่า การให้เด็กทำกิจกรรมกลุ่มย่อย เป็นวิธีที่ช่วยให้เด็กทำงานร่วมกับเพื่อนได้ การทำงานให้บรรลุเป้าหมายหรือแผนงานร่วมกันจะช่วยพัฒนาทั้งทักษะการทำงานร่วมกัน ทักษะการสนทนา และทักษะการประนีประนอม สอดคล้องกับ The Education State (n.d.) นำเสนอว่า การให้เด็กทำกิจกรรมหรือทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มย่อย โดยมีการคละอายุ ช่วยให้เด็กมีส่วนร่วมในการทำงานและการเรียนรู้เช่นเดียวกับเด็กวัยเดียวกัน เป็นการพัฒนาทักษะทางสังคม เช่น การสนทนาแลกเปลี่ยน การช่วยเหลือผู้อื่น การเข้าใจซึ่งกันและกัน การยอมรับความหลากหลาย และการคิดแก้ไขปัญหาอย่างประนีประนอม และ Schlinger et al. (2019) ที่นำเสนอว่า การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการตระหนักรู้ทางสังคมในห้องเรียน โดย让孩子们ทำกิจกรรมกลุ่มร่วมกัน พูดคุยเกี่ยวกับตัวละคร ความรู้สึก และสถานการณ์ ตลอดจนการแสดงบทบาทสมมติ และการช่วยเหลือผู้อื่น ทำให้เด็กเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่นและมีความเห็นอกเห็นใจต่อซึ่งกันและกัน (Iowa Department of Education, 2020) ส่วนการสนทนาเพื่อสนับสนุนมุมมองใหม่ แม้อยู่ในระดับการปฏิบัติมาก แต่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดในด้านนี้ ซึ่งผู้วิจัยคิดเห็นว่า ครูอนุบาลส่วนใหญ่ไม่ได้ให้ความสำคัญในการสื่อสารปลายเปิด เพื่อขยายประสบการณ์แก่เด็ก เนื่องจากเป็นทักษะที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการด้านการคิดอย่างเป็นเหตุเป็นผล อย่างไรก็ตาม ครูควรได้รับการพัฒนาให้สามารถใช้คำถามปลายเปิดสนทนากับเด็กเกี่ยวกับมุมมองใหม่ เนื่องจากเด็กที่มีความสามารถในการมองจากมุมอื่น จะเกิดความเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น จะสามารถประเมินสิ่งที่คนอื่นคิดตามสถานการณ์ได้ ซึ่งเป็นทักษะที่ใช้ความเห็นอกเห็นใจ ความเข้าใจ และการคิดหาเหตุผลประกอบกัน (Kroncke, 2023)

การตระหนักรู้ทางสังคม จึงเป็นหนึ่งในสมรรถนะสำคัญของการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมที่สามารถส่งเสริมให้เกิดขึ้นกับเด็กตั้งแต่วัยอนุบาล ซึ่งส่งผลต่อการดำเนินชีวิตประจำวันของเด็กในทุกด้าน ตั้งแต่วิธีการปฏิบัติตนกับครอบครัว ไปจนถึงการมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับครูและเพื่อนในโรงเรียน ที่ปฏิบัติต่อกันด้วยความเห็นอกเห็นใจ เป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยให้เด็กบรรลุความสำเร็จในโรงเรียนและในการใช้ชีวิตต่อไป สอดคล้องกับ Kaiser (2022) ที่นำเสนอว่า การพัฒนาการตระหนักรู้ทางสังคม ช่วยให้เด็กสร้างความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างเข้มแข็งกับผู้อื่นในบ้าน โรงเรียน และชุมชนตั้งแต่ยังเล็ก รวมทั้งการทำความเข้าใจมุมมองของผู้อื่นและการตระหนักถึงบรรทัดฐานทางสังคม จะช่วยให้เด็กสามารถตัดสินใจได้อย่างมีความรับผิดชอบ นำไปสู่ความสำเร็จในการใช้ชีวิตต่อไป โดย National Public School (2023) นำเสนอว่า การตระหนักรู้ทางสังคมเป็นสิ่งที่ต้องมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง จึงเป็นบทบาทของพ่อแม่และครูในการกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมลักษณะนี้ตั้งแต่อายุยังน้อย

ข้อเสนอแนะการวิจัย

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ควรมีการอบรมครูให้สามารถประยุกต์ใช้เทคนิคต่าง ๆ ในการส่งเสริมการตระหนักรู้ทางสังคมให้แก่เด็ก โดยเฉพาะการสนทนาเพื่อสนับสนุนมุมมองใหม่และการเป็นแบบอย่างทางวัฒนธรรมและอวัจนภาษา
2. หลังการจัดกิจกรรมประสบการณ์ ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องควรแลกเปลี่ยนเรียนรู้และติดตามผลที่เกิดขึ้นกับเด็ก รวมทั้งนำมาพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดขึ้นกับเด็กอย่างเหมาะสม

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยในครั้งต่อไป

1. ผลการวิจัย พบว่า การสนทนาเพื่อสนับสนุนมุมมองใหม่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ควรมีการศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติม เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาวิจัยต่อไป
2. ควรศึกษาปัจจัยหรือตัวแปรด้านอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อการส่งเสริมการตระหนักรู้ทางสังคมของเด็กวัยอนุบาล

References

- Ali, S. (2021, June 17). *Why small group activities are crucial for preschool kids*. Mosaic Montessori Academy. <https://mosaicmontessori.ca/why-small-group-activities-are-crucial-for-preschool-kids>
- Bai, X., Ramos, M., & Fiske, S. (2020). As diversity increases, people paradoxically perceive social groups as more similar. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, 117(23), 12741-12749. <https://doi.org/10.1073/pnas.2000333117>
- Barnes, S. (2015). *Social emotional learning in the early years: Preparing students for success*. Strategies for Children. http://www.strategiesforchildren.org/doc_research/15_SFC_ResearchBrief_SEL.pdf
- CASEL. (2020, October 1). *CASEL's set framework: What are the core competence areas and where are they promoted*. <https://CASEL.org/CASEL-sel-framework-11-%202020/#:%20~:text=The%20five%20broad%2C%20interrelated%20areas,%20%2C%20and%20%20responsible%20decision%2Dmaking>
- Dennis, C. (2022). *Increasing social awareness skills in kindergarten students*. [Capstone Projects and Master's Theses]. Digital Commons. https://digitalcommons.csumb.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=2273&context=caps_thes_all

- Early Childhood Community in the Commonwealth of Massachusetts. (2015). *Massachusetts standards for preschool and kindergarten social emotional learning and approaches to play and learning*. Research Gate. https://www.researchgate.net/publication/282704494_Massachusetts_Standards_for_Preschool_and_Kindergarten_Social_Emotional_Learning_and_Approaches_to_Play_and_Learning
- Garcia, S. (2023). *How SEL helps you as a teacher*. Understood. https://www.understood.org/en/articles/how-sel-helps-you-as-a-teacher#What_is_social_awareness?
- Gold Coast Health. (n.d.). *Modelling language*. Queensland Government. <https://www.goldcoast.health.qld.gov.au/our-services/childrens-services/community-child-health/talk-me/early-language-strategies/modelling-language>
- Ho, J. & Funk, S. (2018). Promoting young children's social and emotional health. *Young Children*, 73(1). <https://www.naeyc.org/resources/pubs/yc/mar2018/promoting-social-and-emotional-health>
- Iowa Department of Education. (2020). *Iowa's social-emotional learning competencies*. https://educateiowa.gov/sites/default/files/202207/SELCompeteny_Guide-v3_7-13-22.pdf
- Kaiser, E. (2022). *What is social awareness and how does it foster socialization and empathy?* Better Kids. <https://betterkids.education/blog/what-is-social-awareness-and-how-does-it-foster-socialization-and-empathy>
- Kanchanaburi Educational Area District Office 2. (2023). *Performance agreement: Pa 2023* [Video]. Facebook. https://web.facebook.com/watch/live/?ref=watch_permalink&v=1321847588298746 [in Thai].
- Kroncke, A. (2023). *Perspective-taking in childhood*. Cadey. <https://cadey.co/articles/perspective-taking>
- McLaughlin, T., Aspden, K., & Clarke, L. (2017). How do teachers support children's social-emotional competence? strategies for teachers. *Early Childhood Folio*, 21(2). <https://doi.org/10.18296/ecf.0041>

- Ministry of Education Republic in Singapore. (2013). *Nurturing early learners: A curriculum for kindergartens in Singapore: Social and emotional development*. Nurturing Early Learners. <https://www.nel.moe.edu.sg/qqf/slot/u143/Resources/Downloadable/pdf/nel-guide/nel-edu-guide-social-emotional-development.pdf>
- Minnesota Department of Education. (2022). *Social awareness competency*. <https://education.mn.gov/MDE/dse/safe/social/imp/>
- Mitchell, M. (2015). *Empathy in action: How teachers prepare future citizens*. Edutopia. <https://www.edutopia.org/blog/8-pathways-empathy-in-action-marilyn-price-mitchell>
- Morkel, V. & McLaughlin, T. (2015). Promoting social and emotional competencies in early childhood: Strategies for teachers. *Kairaranga*, 16(1), 45-51. <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1240550.pdf>
- National Public School. (2023). *What is social awareness and how it influences your child?* <https://nps.cmr.ac.in/blog/what-is-social-awareness-and-how-it-influences-your-child/#:~:text=It%20involves%20being%20able%20to,and%20working%20collaboratively%20with%20others>
- Panarach, Y. (2023). *Statistics for educational research* (2nd ed.). Chulalongkorn University. [in Thai].
- Schlinger, M., Dorsey M., & Davies, J. (2020). *Social-awareness: Social emotional learning*. PBS Learning Media. <https://www.pbslearningmedia.org/resource/social-awareness-social-emotional-learning/social-emotional-learning-video/>
- Song, S. (2020). *How to help kids practice gratitude*. Betterkids. <https://betterkids.education/blog/how-to-help-kids-practice-gratitude?rq=gratitude>
- Soul Shoppe. (2022). *Teaching children about reading social cues*. <https://soulshoppe.org/blog/2022/02/22/teaching-children-about-reading-social-cues/>
- Sriphetdee, N. (2019). *Social awareness: teaching children to understand others with “if I were you how would I feel?”* The potential. <https://thepotential.org/knowledge/social-awareness/> [in Thai].

Suwathanpronkul, I. (2019). *Educational research: Concepts and applications* (2nd ed.).

Chulalongkorn University. [in Thai].

The Education State. (n.d.). *Multi-age groups: Working with mixed age groups*.

<https://www.education.vic.gov.au/Documents/childhood/providers/edcare/Three-Year-Old-Kindergarten-Teaching-Toolkit/Tip-Sheet-6-Multi-age-groups.pdf>

The Kanchanaburi Provincial Office. (2560). *The history of Kanchanaburi province*.

Kanchanaburi province. https://ww2.kanchanaburi.go.th/content/history_karn
[in Thai].

UNICEF. (2022). *How to communicate effectively with your young child*.

<https://www.unicef.org/turkiye/en/stories/how-communicate-effectively-your-young-child>

UNICEF Canada. (2012). *Educating for global citizenship: Through a children's rights lens*.

https://www.unicef.ca/sites/default/files/imce_uploads/UTILITY%20NAV/TEACHERS/DOCS/GC/Educating_for_Global_Citizenship_Grades_8-12%28BC%29.pdf

Wright, L., (2023). *4 types of social cues*. Understood.

<https://www.understood.org/en/articles/4-types-of-social-cues>